

Medische desinformatie over zonbescherming: een bedreiging voor effectieve huidkankerpreventie

Position paper Nationaal Huidfonds

Expertgesprek medische desinformatie – Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Tweede Kamer der Staten-Generaal – 29 oktober 2026

1. De urgentie: huidkankerpreventie is belangrijker dan ooit

Huidkanker is met ruim 81.000 nieuwe diagnoses de meest voorkomende vorm van kanker in Nederland. De vooruitzichten zijn zorgwekkend. Volgens de toekomstverkenningen van het Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) zal het aantal huidkankerdiagnoses richting 2045 met ruim 40% toenemen. Tegelijkertijd is huidkanker in belangrijke mate te voorkomen. Overmatige blootstelling aan uv-straling is de belangrijkste vermijdbare risicofactor. Adequate zonbescherming verkleint het risico op huidkanker. Juist nu de noodzaak van effectieve preventie groeit, kan medische desinformatie over zonbescherming deze preventie ondermijnen. Het is essentieel dat mensen beschikken over betrouwbare informatie en weten hoe zij zichzelf kunnen beschermen.

2. Desinformatie ondermijnt betrouwbare preventievoorlichting

Via sociale media, influencers en digitale kanalen circuleren misleidende boodschappen over zonbescherming. En online trends moedigen jongeren aan om bij hoge zonkracht onbeschermd te zonnen om zo bruin mogelijk te worden. Ook op de sociale mediakanalen van het Huidfonds verschijnen reacties die twijfel zaaien over wetenschappelijk onderbouwde preventieadviezen:

♥ *“Wie zegt dat je van de zon huidkanker krijgt? Het is veel eerder een tekort aan goede vetten, die zitten in varkensvlees met boter. Anders breken de cellen.”*

♥ *“Help huidkanker voorkomen door te smeren? Zou men huidkanker krijgen, juist door het gebruik van die chemische zonnebrandcrème's? De zon is essentieel, waarom zou je die blokkeren?”*

Feitelijke onjuistheden worden vermengd met halve waarheden en legitieme gezondheidsvragen, bijvoorbeeld over zonnebrandcrème ingrediënten of vitamine D. Niet iedere kritische vraag is desinformatie. Het is belangrijk om zorgen serieus te nemen en begrijpelijk uit te leggen waarop preventieadviezen zijn gebaseerd.

Generatieve AI voegt een nieuwe dimensie toe. AI-systemen maken gezondheidsinformatie toegankelijk, maar kunnen ook onjuiste of onvoldoende genuanceerde antwoorden geven, zonder transparantie over gebruikte bronnen. Zo bereikt misleidende informatie mensen op het moment dat zij gezondheidskeuzes maken, terwijl betrouwbare preventieadviezen onvoldoende worden herkend of vertrouwd.

3. Afnemend vertrouwen en de gevolgen voor de spreekkamer

Het rapport *Medische misinformatie ontworteld: Luisteren naar zorgen en kweken van geground vertrouwen* (2025) benadrukt het belang van vertrouwen en het serieus nemen van onderliggende zorgen. Alleen onjuiste claims weerleggen is onvoldoende. Het gaat ook om afnemend vertrouwen in wetenschappers, artsen en gezondheidsorganisaties, die soms worden weggezet als onbetrouwbaar of commercieel gedreven. Een concreet voorbeeld: een grote zonnebankstudio misbruikt de campagnebeelden Voorkom Huidkanker en het advies van het Nationaal Huidfonds om elke 2 uur royaal zonnebrandcrème te smeren (weren-kleren-smeren) om 'aan te tonen' dat huidkankerpreventie een verdienmodel is voor de industrie.

De gevolgen reiken verder dan zonbescherming. Online huidverzorgingstrends zoals skinroutines van vele stappen, gericht op kinderen, kunnen in de toekomst extra huidklachten veroorzaken. Angst voor hormoonzalf kan adequate eczeembehandeling belemmeren. De extra tijd en energie die dermatologen besteden aan het ontkrachten van desinformatie en het herstellen van vertrouwen, leggen beslag op de toch al schaarse zorgcapaciteit, terwijl de vraag naar dermatologische zorg – zeker met de stijgende incidentie van huidkanker – naar verwachting verder toeneemt. Uit onderzoek van de KNMG onder 681 artsen blijkt dat 85% medische desinformatie in de spreekkamer tegenkomt en 44% hierdoor een hogere werkdruk ervaart.

Mensen moeten betrouwbare informatie kunnen vinden, begrijpen, vertrouwen én toepassen. Preventiecommunicatie vraagt daarom om herkenbare, consistente boodschappen én afzenders die aansluiten bij verschillende doelgroepen.

4. Aanbevelingen aan de overheid

De VWS-strategie voor de aanpak van onjuiste gezondheidsinformatie richt zich op een gezonde informatieomgeving, informatie die aansluit bij mensen en weerbaarheid tegen des- en misinformatie. Het Nationaal Huidfonds ziet vijf concrete handelingsperspectieven.

Versterk samenwerking met maatschappelijke gezondheidsorganisaties.

Stimuleer en borg structurele samenwerking tussen overheid, kennisinstituten, zorgprofessionals en maatschappelijke organisaties. Zij kunnen misleidende boodschappen signaleren, zorgen (h)erkennen en wegnemen, en wetenschappelijke kennis vertalen naar begrijpelijke adviezen. Het door het RIVM gecoördineerde Zonkrachtactieplatform, dat in opdracht van VWS is ontstaan, biedt een bestaande landelijke infrastructuur voor kennisdeling over UV-straling en zonbescherming. De huidige opzet, waarin het Nationaal Huidfonds deze kennis vertaald naar publiekscommunicatie richting hoog-risicogroepen en Zonvenantpartners, is hiervoor een effectieve strategie. Borg deze succesvolle samenwerking.

Maak betrouwbare gezondheidsinformatie digitaal vindbaar.

Ondersteun initiatieven die betrouwbare informatievoorziening vergroten en waarmee wetenschappelijk onderbouwde adviezen herkenbaar, toegankelijk en gemakkelijk vindbaar zijn via sociale media, zoekmachines en AI-systemen. De brede inzetbaarheid is de basis voor pre-bunking en een brede bescherming tegen toekomstige desinformatie.

Toets digitale platforms

Toets periodiek de kwaliteit van digitale platforms en AI-antwoorden. Een pilot rondom zonbescherming kan als vertrekpunt dienen. Houdt bij welke misvattingen over UV-straling en zonbescherming circuleren, onderzoek welke misleidende UV-claims gedrag beïnvloeden en welke interventies effectief zijn.

Borg structurele preventiecommunicatie.

De verwachte stijging van huidkankerdiagnoses vraagt om blijvende preventie. Incidentele campagnes en achteraf corrigeren zijn onvoldoende. Investeer in continue, wetenschappelijk onderbouwde publieksvoorlichting die vertrouwen versterkt en zonneveilig gedrag stimuleert. Geef maatschappelijke organisaties, zoals het Nationaal Huidfonds op het gebied van de huid, financiële ruimte om flexibel in te spelen op trends en hypes die de gezondheid kunnen schaden en die zich vaak razendsnel verspreiden.

Maak jongeren weerbaar en onderzoek wat werkt.

Ondersteun initiatieven die gezondheidsvaardigheden en mediawijsheid ondersteunen, zodat jongeren misleidende gezondheidsclaims leren herkennen en beoordelen. Meet niet alleen campagnebereik, maar ook het vermogen om feiten te controleren, argumenten te beoordelen en daadwerkelijk gezond gedrag toe te passen. Het lespakket “Feit, fabel of fake?” van het Nationaal Huidfonds kan hiervoor als voorbeeld dienen. Dit programma maakt jongeren bewust van nepnieuws en hypes rondom zonbescherming en leert hen hoe je betrouwbare informatie kunt herkennen en vinden. Hiermee investeren we in het herkennen van desinformatie, voordat deze het gezondheidsgedrag beïnvloedt.

Over het Nationaal Huidfonds

Het Nationaal Huidfonds is het fonds voor de huidgezondheid. We streven naar het voorkomen van huidaandoeningen, het verbeteren van de huidzorg en het vergroten van de acceptatie van de huid die anders is.

Huidkankerpreventie is speerpunt. Een van de initiatieven van het Nationaal Huidfonds is het Zonvenant: dit programma combineert landelijke regie en gerichte implementatie van interventies op het gebied van zonbescherming door het Nationaal Huidfonds

In mei 2023 heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport subsidie toegekend aan het Nationaal Huidfonds voor de huidkankerpreventiecampagne 2023 – 2025. In maart 2026 is een verlenging tot eind 2026 toegekend voor de kosten van het Zonvenant.

Bronnen

- Nationaal Huidfonds (2026), *Forse stijging huidkankerdiagnoses richting 2045*, op basis van IKNL-toekomstverkenningen. <https://huidfonds.nl/nieuws/forse-stijging-huidkankerdiagnoses-richting-2045-melanoom-neemt-tot-64-procent-t/p532>
- IKNL. *Huidkanker*. <https://iknl.nl/kankersoorten/huidkanker>
- KNMG/NOS (2024), *Enquête medische desinformatie*.
- *Medische misinformatie ontworteld: Luisteren naar zorgen en kweken van gegrond vertrouwen* (2025).
- Ministerie van VWS (2025), *Strategie voor de aanpak van onjuiste gezondheidsinformatie*